

Sygn. akt VI U 213/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Napiórkowska - Kasa

Protokolant: Adam Skulski

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy T. B.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek odwołania T. B.

od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 21 czerwca 2013 r. znak (...)

zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że zmienia orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 27 marca 2013 r. nr (...) i postanawia w punkcie I zaliczyć odwołującego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w punkcie III określić, że orzeczenie wydaje się na stałe, w punkcie IV określić że niepełnosprawność powstała przed 16 rokiem życia, w punkcie V określić, że ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 01 lutego 2008 roku, ponadto w części dotyczącej wskazań w punktach:

1 – dotyczącym odpowiedniego zatrudnienia wskazać - możliwość pracy w zakładzie pracy chronionej, na stanowisku przystosowanym do niepełnosprawności z możliwością wykonywania pracy pod nadzorem, o charakterze lekkim, nie podlegającym zbyt częstym zmianom, nie związanej z odpowiedzialnością, pozwalającą skompensować deficyty mnesticzne;

5 - dotyczącym konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby wskazać – według zaleceń lekarza specjalisty;

6 – wskazać, że istnieje konieczność korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki.

Sygn. akt: VI U 213/13

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 21 czerwca 2013 roku, znak: (...) Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 27 marca 2013 roku, nr (...), w którym organ orzekł, iż nie zalicza T. B. do żadnego stopnia

niepełnosprawności. W uzasadnieniu orzeczenia WZON stwierdził, iż stan zdrowia T. B. nie uzasadnia zaliczenia do stopnia niepełnosprawności w myśl przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. & z 2011 roku Nr 127, poz. 721).

(orzeczenie o stopniu niepełnosprawności WZON z dnia 27 marca 2013 roku – akta WZON)

W dniu 2 lipca 2013 roku T. B. odwołał się od orzeczenia WZON, wnosząc o jej uchylenie i ponowne rozpoznanie sprawy. Uzasadniając swoje stanowisko odwołujący wskazał, że pozbawienie go statusu osoby niepełnosprawnej sprawia mu ogromne trudności w poszukiwaniu pracy. Wyżej wskazana decyzja pozbawiła go wszelkich środków do życia. Dla odwołującego nie jest zrozumiałe dlaczego wcześniej miał orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, a obecnie pozbawiono go tego statusu. Odwołujący nie zgadza się z orzeczeniem WZON, dlatego wnosi o ponowne przeprowadzenie badania.

(odwołanie z dnia 2 lipca 2013 roku – k.1)

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w odpowiedzi na odwołanie z dnia 25 lipca 2013 roku wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu pisma podniósł, iż nie znalazł podstaw do zmiany wydanego orzeczenia i uznał za zasadne przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi. Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej, badania osoby zainteresowanej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego oraz oceny sporządzonej przez psychologa stwierdzono, że stan zdrowia T. B. nie spełnia przesłanek do zaliczenia do jednego z trzech stopni niepełnosprawności. Z akt sprawy wynika, że odwołujący ma zachowaną zdolność do samoobsługi, komunikacji i przemieszczania się, jak również do prowadzenia gospodarstwa domowego i wykonywania pracy zawodowej, bez istotnych ograniczeń w funkcjonowaniu. Zdaniem WZON upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim nie uzasadnia uznania odwołującego za osobę niepełnosprawną.

(odpowiedź na odwołanie – k. 15)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. B. ukończył podstawową szkołę specjalną, następnie zawodową szkołę specjalną gdzie przyuczył się do zawodu introligatora poligraficznego. Przez 26 lat pracował w zawodzie wyuczonym w spółdzielni inwalidów. Od 1974 roku jest leczony psychiatrycznie ze względu na nadpobudliwość emocjonalną, napady agresji i zaburzenia snu. Cierpi ponadto z powodu zmian zwyrodnieniowych odcinka szyjnego i lędźwiowego kręgosłupa.

W związku z procedurami orzecznymi był wielokrotnie badany psychologicznie. Za każdym razem wynik wskazywał na lekkie upośledzenie umysłowe (w sensie klinicznym), psychologowie wskazywali też na zaburzenia organiczne ośrodkowego układu nerwowego.

Zgodnie z orzeczeniem Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia nr 9 w W. z dnia 23 stycznia 1974 roku, nr (...) stwierdzono lekki niedorozwój umysłowy, wadę wymowy i w rezultacie wskazanie do pracy lekkiej, spokojnej, pod kierunkiem, w zespole, a także przeciwwskazania do prac ciężkich, skomplikowanych, odpowiedzialnych.

(dowód: opinia z dnia 13 listopada 2013 roku – k.25-38; orzeczenie z dnia 23 stycznia 1974 roku – k. 4)

W dniu 7 lutego 2013 roku odwołujący złożył wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności, wskutek czego w dniu 27 marca 2013 roku Miejski Zespół ds. Orzekania wydał orzeczenie odmawiające zaliczenia do jakiegokolwiek stopnia niepełnosprawności. Na skutek złożonego odwołania od tego orzeczenia, przeprowadzono kolejne badanie. W ocenie psychologicznej stwierdzono „upośledzenie umysłowe, cechy organiczne, zaburzenia mowy oraz narządu ruchu”, a nadto, iż „wymaga wspomagania w codziennym życiu”. Wskazano, iż zdolność do wykonywania pracy oraz samoopieki

i kierowania swoim życiem jest ograniczona, a odwołujący jest nie zdolny do podjęcia lub kontynuowania kształcenia lub szkolenia zawodowego.

W dniu 6 czerwca 2013 roku wykonano badania Testem Pamięci Wzrokowej Bentona oraz testem Wechslera, z konkluzją, że diagnoza wskazuje na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim z nieharmonijnym rozwojem poszczególnych funkcji umysłowych, ponadto „pojawiają się zaburzenia poznawcze sugerujące organiczne dysfunkcje OUN (zaburzenia wzrokowo-przestrzenne, tendencje perseweracyjne, zaburzenia uwagi, dysfunkcje amnestyczne)”.

(dowód: wniosek z dnia 7 lutego 2013 roku – akta WZON; orzeczenie Miejskiego Zespołu ds. Orzekania z dnia 27 marca 2013 roku – akta WZON; wynik badania z dnia 6 czerwca 2013 roku – akta WZON)

W dniu 21 czerwca 2013 roku sporządzono ocenę stanu zdrowia T. B. wystawioną przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego, gdzie przyznając upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, stwierdzono brak niepełnosprawności. W uzasadnieniu wskazano, iż na podstawie wyniku badania psychologicznego, przeprowadzonego przez WZON w dniu 6 czerwca 2013 roku stwierdzono upośledzenie umysłowe lekkiego stopnia, które nie kwalifikuje do stopnia niepełnosprawności.

Orzeczeniem z dnia 21 czerwca 2013 roku Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. utrzymał w mocy orzeczenie Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 27 marca 2013 roku, w którym organ orzekł, iż nie zalicza T. B. do żadnego stopnia niepełnosprawności.

(dowód: ocena stanu zdrowia z dnia 21 czerwca 2013 roku – akta WZON; orzeczenie z dnia 21 czerwca 2013 roku – akta WZON)

W toku postępowania, postanowieniem z dnia 21 października 2013 roku, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych psychiatry i psychologa na okoliczność ustalenia czy odwołujący jest osobą niepełnosprawną, a jeżeli tak, to do jakiego stopnia niepełnosprawności się zalicza.

Biegłe sądowe z zakresu psychiatrii M. L. oraz z zakresu psychologii K. O. sporządziły w sprawie opinię łączną, w której stwierdziły, iż T. B. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, a naruszenie sprawności organizmu należy uznać za trwałe. Upośledzenie umysłowe istnieje od urodzenia, natomiast niepełnosprawność powstała prawdopodobnie przed 16 rokiem życia, dokładne ustalenie nie jest możliwe ze względu na brak dokumentacji badań neuropsychologicznych przed 2013 rokiem. Odwołujący może pracować w zakładzie pracy chronionej, wykonując pod nadzorem proste prace o charakterze lekkim, nie podlegające zbyt częstym zmianom, nie związane z odpowiedzialnością, pozwalające skompensować deficyty mnestyczne. Nie istnieje konieczność szkolenia, w tym specjalistycznego, ani zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej, czy też uczestnictwa w terapii zajęciowej. Zaopatrzenie w środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie może być potrzebne ze względu na dysfunkcje mnestyczne, a ponadto przez wzgląd na schorzenia kręgosłupa w zależności od wskazań lekarza specjalisty. Istnieje konieczność korzystania z systemu wsparcia środowiskowego w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Nie istnieje konieczność stałej, długotrwałej pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Odwołujący się nie spełnia przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1997 roku prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005, nr 108, poz. 908, z późn. zm.). Nie istnieje konieczność prawa zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Biegłe stwierdziły ponadto, iż orzeczenie WZON jest dla nich niezrozumiałe w świetle treści zgromadzonej dokumentacji medycznej i psychologicznej.

W opinii uzupełniającej z dnia 20 marca 2014 roku biegłe sądowe wskazały, iż niepełnosprawność odwołującego powstała przed 16 rokiem życia, orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności winno być wydane na stałe, a umiarkowany stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 1 lutego 2008 roku.

(dowód: postanowienie z dnia 21 października 2013 roku – k.18; opinia z dnia 13 listopada 2013 roku – k.25-38; uzupełniająca opinia z dnia 20 marca 2014 roku – k. 65-66)

Sąd oparł ustalenia stanu faktycznego na podstawie dokumentów złożonych przez strony do akt przedmiotowej sprawy, dokumentów znajdujących się w aktach WZON, a także oświadczeń stron co do okoliczności bezspornych. Dodatkowo Sąd oparł ustalenia stanu faktycznego na opiniach biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii.

W ocenie Sądu opinie biegłych są wnikliwe, rzetelne, a dodatkowo zostały wydane po przeprowadzeniu badania odwoływającego i po wszechstronnej analizie zgromadzonej dokumentacji lekarskiej. Brak jest jednocześnie jakichkolwiek podstaw, by opiniom tym odmówić mocy dowodowej. Strony nie kwestionowały powyższych opinii.

Zgromadzone w niniejszej sprawie dowody z dokumentów Sąd ocenił jako w pełni wiarygodne. Na żadnym etapie rozpoznawania sprawy strony postępowania nie zakwestionowały jakiegokolwiek dowodu, nie podniosły jego nieautentyczności lub niezgodności ze stanem rzeczywistym. Były one zatem nie tylko spójne wewnętrznie, ale i korespondowały ze sobą, tworząc logiczną całość, dlatego też stanowiły podstawę ustalonego przez Sąd stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Strony nie wnosili o uzupełnienie materiału dowodowego (k. 79).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie T. B. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 21 czerwca 2013 roku zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 Ustawy z dnia z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 roku, nr 123, poz. 776 z późn. zm.) do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Natomiast do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. W dalszej części przepis wskazuje, iż niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Biegłe sądowe z zakresu psychiatrii i psychologii w sporządzonej przez siebie opinii łącznej jednoznacznie stwierdziły, iż T. B. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Jednocześnie biegłe wskazały, iż niepełnosprawność odwoływającego powstała przed 16 rokiem życia, orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności winno być wydane na stałe, a umiarkowany stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 1 lutego 2008 roku.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że T. B. ma 56 lat, a jego jedyny wyuczony i wykonywany przez 26 lat zawód to introligator poligraficzny. Zgodnie z charakterystyką zawodu opracowaną przez Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia Zielona Linia „introligator poligraficzny poszczególne operacje technologiczne wykonuje za pomocą specjalistycznych maszyn, urządzeń i linii potokowych. Introligator obsługujący maszyny wykonuje szereg czynności związanych z wymianą narzędzi, regulacją i bieżącą konserwacją maszyn. Jest zobowiązany do bieżącej kontroli jakości wykonywanej pracy i kontroli wyrobów gotowych. Zawód introligatora wymaga dokładności, cierpliwości

i wytrwałości oraz samokontroli dla oceny jakości wykonywanej pracy, praca introligatora zalicza się do średnio ciężkich”.

Przedstawiona powyżej charakterystyka zawodu wskazuje, że do jego wykonywania niezbędne są takie cechy jak m.in. krytycyzm, zdolność do wykonywania pracy indywidualnie i w zespole, dokładność, cierpliwość i samokontrola oraz zachowana zdolność spostrzegania i koncentracja uwagi. Ponadto praca introligatora ma charakter średnio-ciężki. Tymczasem w przypadku odwołującego już w 1974 roku lekarz stwierdził przeciwwskazanie do prac innych niż lekkie. Co więcej, wielokrotna ocena funkcjonowania psychicznego odwołującego się jest spójna i wskazuje, iż ma on obniżony krytycyzm, obniżoną zdolność współpracy, zaburzoną dokładność wykonywania zadań, obniżone tempo pracy, problemy z samokontrolą, a ponadto głębokie zaburzenia spostrzegania, koncentracji uwagi i pamięci.

Z powyższego wynika, iż T. B. ma co najmniej ograniczoną zdolność do pracy w zawodzie. Ze względu na głębokie upośledzenie procesów pamięciowych należy uznać, że zdolność uczenia się jest upośledzona w stopniu znacznym, zatem nie jest on także zdolny do efektywnego przekwalifikowania się. Dysfunkcje mnesticzne powodują również, iż do skutecznego pełnienia ról społecznych odwołujący się potrzebuje częściowej pomocy osób trzecich. Taka charakterystyka funkcjonowania odpowiada ustawowemu opisowi umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Trzeba tu również podkreślić, iż wyniki badań wskazują na podłoże organiczne jego schorzeń. Co oznacza, że stwierdzone dysfunkcje mają charakter trwały, a wraz z wiekiem należy się spodziewać dalszego pogorszenia jego funkcjonowania. Nie wyklucza to jednak możliwości zatrudnienia odwołującego w zakładzie pracy chronionej, gdzie właściwe warunki pracy pozwolą skompensować stwierdzone dysfunkcje.

Zdaniem Sądu, brak jest podstaw do zanegowania powyżej przedstawionego stanowiska biegłych. Tym bardziej, że wydana opinia zawiera pełne i jasne uzasadnienie, uwzględniające rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia. Biegli sądowi, obowiązani są orzekać zgodnie z wiedzą medyczną, posiadanymi kwalifikacjami i obowiązującymi przepisami. Dlatego zdaniem Sądu, sporządzonej przez biegłych opinii, nie można odmówić rzetelności i fachowości co do medycznej oceny stanu zdrowia odwołującego, w odniesieniu do obowiązujących przepisów.

Podkreślić należy, że Sąd nie dysponuje wiadomościami specjalnymi, które posiadają biegli. Zgodnie zaś z utrwalonym w tej mierze poglądem Sądu Najwyższego - opinie biegłych lekarzy mogą być oceniane przez Sąd wyłącznie przez pryzmat ich zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego oraz wiedzy powszechnej, wystarczające dla uznania bądź nie uznania opinii biegłego za przekonywującą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, Lex nr 151656).

Skoro opinia biegłych sądowych w niniejszej sprawie była jasna, logiczna i nie kwestionowana przez strony, Sąd przyjął ją jako podstawę orzeczenia.

Wobec powyższego, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd na podstawie regulacji zawartej w art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 27 marca 2013 roku, nr. (...) w ten sposób, że w punkcie I postanowił zaliczyć odwołującego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w punkcie III określić, że orzeczenie wydaje się na stałe, w punkcie IV określić, że niepełnosprawność powstała przed 16 rokiem życia, w punkcie V określić, że ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 1 lutego 2008 roku, ponadto w części dotyczącej wskazań w punktach:

- 1 – dotyczącym odpowiedniego zatrudnienia wskazać – możliwość pracy w zakładzie pracy chronionej, na stanowisku przystosowanym do niepełnosprawności z możliwością wykonywania pracy pod nadzorem, o charakterze lekkim, nie podlegającym zbyt częstym zmianom, nie związanej z odpowiedzialnością, pozwalającą skompensować deficyty mnesticzne;

- 5 – dotyczącym konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby wskazać – według zaleceń lekarza specjalisty;

- 6 – wskazać, że istnieje konieczność korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki.

Z uwagi na powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.